

"Ekspонат miesiąca" - maj 2020

Prace maturalne Leona Gajdowskiego z Gimnazjum Publicznego w Grajewie z 1933 r.

Po przerwie związanej z koronawirusem wracamy do prezentacji naszych eksponatów. W miesiącu maju prezentujemy prace maturalne napisane przez Leona Gajdowskiego, który egzamin dojrzałości zdawał w Gimnazjum Publicznym im. Mikołaja Kopernika w Grajewie w maju 1933 roku. Są to egzemplarze prac pisemnych z trzech przedmiotów: języka polskiego, fizyki i języka niemieckiego.

Egzamin z języka polskiego, napisany 22.05.1933 r., to rozprawka na temat: „*Znaczenie wycieczek krajoznawczych*”. Tekst liczy 4 strony, ale jest niekompletny - brakuje w nim zakończenia. Napisany dzień później egzamin z fizyki polegał na rozwiązaniu zadania z wykorzystaniem odpowiednich wzorów. Z kolei, licząca 2 strony i napisana 24.05.1933 r., praca z języka niemieckiego nosiła tytuł „*Charakteristik meines Lieblingshelden (Lieblingsheldin) aus einem mir bekannten Werke der deutschen Literatur*” - dotyczyła więc charakterystyki ulubionego bohatera (bohaterki) ze znanych dzieł niemieckiej literatury.

Wszystkie trzy prace są pisane czarnym atramentem na papierze podaniowym o wymiarach 355-220 mm. W lewym górnym rogu zawierają wyblakłą, okrągłą, granatową pieczęć o śr. 30 mm z orłem w koronie w centrum oraz z napisem po otoku „PUBLICZNE GIMNAZJUM IM. M. KOPERNIKA W GRAJEWIE”. Z prawej strony zapisana jest kolorem czerwonym godzina – prawdopodobnie oddania danej pracy. Na marginesach oraz w tekście kolorami czerwonym i zielonym zachowane są podkreślenia błędów i uwagi nauczyciela sprawdzającego prace.

Dokumenty zostały przekazane do Izby Pamięci Ziemi Grajowskiej w 2007 roku przez Jego córkę, Teresę Gajdowską-Malinowską.

Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Grajewie powstało jako placówka prywatna w 1919 roku i stanowiło pierwszą szkołę średnią na terenie powiatu szczuczynskiego. W 1920 roku zostało upaństwowione, a pierwszy egzamin maturalny odbył się w nim w 1926 roku. W okresie, w którym powstały prezentowane dokumenty, poziom nauczania w szkołach średnich był bardzo wysoki. Z tego powodu uzyskanie świadectwa maturalnego było powszechnie uważane za oznakę nobilitacji społecznej.

Leon Gajdowski (1912-1990), do Grajewa trafił wraz z rodziną w 1921 r. W 1933 r. ukończył miejscowe Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika. Był aktywnym działaczem społecznym, szczególnie w strukturach ZHP. Następnie odbył zasadniczą służbę wojskową i pracował w administracji skarbowej w Białymstoku. Okupację spędził w Warszawie, gdzie podczas Powstania Warszawskiego dowodził batalionem „Kiliński”. Po wojnie osiadł w Piasecznie.

<https://grajewiak.pl/index.php/biogramy/482-gajdowski-leon>